

Jak se bránit klíšťatům?

Kde jsou a proč jsou nebezpečná?

Klíště obecné je roztoč, který se **vyskytuje nejčastěji v trávě (vysoké od dvaceti centimetrů do jednoho metru) na stoncích, nebo na nízkých keřících**. Klíšťata jsou přenašeči řady infekčních chorob, z nichž nejzávažnější a nejčastější jsou klíšťová encefalitida a lymeská borelióza.

Klíšťová encefalitida

Klíšťová encefalitida je virové onemocnění přenášené slinnými žlázami prisátého klíštěte a nezáleží tedy na délce jeho prisátí. **Přenáší se okamžitě a jedinou možnou ochranou je očkování**. To, že jsme nakaženi, **poznáme v počáteční fázi podle malátnosti, bolestí hlavy a svalů, horečky a zažívacích obtíží**. Tato fáze trvá obvykle 1 až 2 týdny a podávají se při ní běžné léky k tlumení horečky a proti bolesti. Poté nemoc většinou ustupuje, ale někdy někdy přechází do další fáze, kdy přijdou prudké bolesti hlavy, závratě, zvracení, třes a leckdy i ztráta vědomí, poruchy sluchu, paměti či dýchání. **Nejhorší variantou je pak zánět mozkových blan, případně zánět mozku a míchy**. V této fázi musí pacient bezodkladně do nemocnice, kde dostává léky proti otokům mozku.

Lymeská borelióza

U druhého nejčastějšího onemocnění přenášeného klíštětem platí, že čím dříve klíště odstraníme, tím lépe,

Jelikož lymeskou boreliózou nás klíště nakazí až poté, co vypije hodně krve. **Infikování lymeskou boreliózou zpravidla poznáme tak, že se nám na kůži (buď přímo v místě přisátí nebo i na trupu) nejprve objeví červená skvrna, která může lehce svědit.** Po několika týdnech začneme cítit únavu, bolest svalů a kloubů nebo zvýšenou teplotu. Tento stav vypadá jako viróza, ale bez rýmy či kašle. Pokud nám v této době lékař nasadí antibiotika, dá se lymeská borelióza za zhruba 3 týdny vyléčit. Pokud se však nemoc nepozná, přichází druhá fáze, která se vyznačuje postižením kloubů, srdce, nervů **nebo může dojít podobně jako při klíšťové encefalitidě k zánětu mozkových blan, k obrnám, případně i k zánětům ledvin a jater.** Za několik dalších let může dokonce přijít třetí fáze spojená se zánětem mozku a míchy.

Jak se bránit klíšťatům?

Proti lymeské borelióze se bohužel nedá očkovat a je proto důležité dodržovat následující pravidla:

- Při pohybu v přírodě noste **vhodné oblečení (pevné boty, dlouhé kalhoty)** s gumou přes kotníkovou botu nebo nohavice zasunuté v ponožkách. Po hladkém materiálu klíšťata hůře vylezou, na světlém oblečení jsou lépe vidět.
- Používejte **repelenty proti klíšťatům** a to na tělo i na oděv. Repelenty obsahující permethrin se aplikují pouze na oblečení, nepoužívejte je přímo na pokožku. Ošetřené oblečení nechte nejdříve oschnout. Klíčová je zejména aplikace repelentu od kolen dolů.
- Pokud můžete, **nesedejte si nebo nelehejte na zem, aniž byste pod sebou neměli látku.**
- **Mějte při sobě speciální plastovou pinzetu nebo kartu na odstranění klíštěte - obojí seženete v lékárně.**
- Vyhněte se pohybu v hustém nízkém porostu smíšených lesů.
- Zabraňte napadení domácích zvířat klíšťaty použitím pro ně určených přípravků a ošetřete také pelechý domácích zvířat vhodným druhem repelentů. **Po návratu z vycházky svého psa vždy důkladně vyčeste.**
- Svrchní oblečení svlékněte před vstupem do domu a řádně vyklepejte.
- **Po návratu domů se důkladně prohlédněte a požádejte jinou osobu, aby vám prohlédla místa, která sami nemůžete zkontrolovat.**

Jak správně vyndat klíště?

Přisáté klíště je třeba odstranit ihned po objevení - pokud je odstraněno do 24 hodin po přisátí, je riziko přenosu infekce několikanásobně menší. Hlavně ale zapomeňte na vyndávání klíštěte krouživým pohybem a máčení olejem či dalšími tuky, po kterém klíště vypustí veškerou infekci do vašeho těla. Ani rozmačkávání klíštěte či splachování do toalety není správně. Jak tedy postupovat?

1. **Místo přisátí klíštěte nejdříve vydesinfikujte.**

2. Klíště z pokožky **odstraňte buď vykypáním pomocí speciální plastové pinzety nebo mírným tahem pomocí karty na klíšťata.**
3. Ranku v místě přisátí **opět desinfikujte.**
4. Nyní **zabalte klíště do kousku papíru a na nehořlavém podkladu jej zapalte.**

Poznámka: S každým klíštětem je třeba zacházet jako s potenciálně infekčním materiálem. Proto se chovejte tak, jako by klíště bylo nakažené a mohlo by vás ohrozit. Takto ke klíštěti přistupujte i tehdy, když ho odstraňujete ze srsti zvířete. Pokud si nejste jistí spoluprací svého domácího mazlíčka, například je zvíře neklidné, cuká s sebou, použijte raději gumové rukavice.

Vytočené klíště můžete zanést nebo poslat v uzavřeném neprodyšném sáčku do speciální laboratoře, kde zjistí, zda bylo nakažené. Seznam laboratoří najdete na www.kliste.cz. Bohužel tento test na zjištění nemoci si musíme hradit sami (vyšetření na klíšťovou encefalitidu stojí 960 Kč a test na lymeskou boreliózu 780 Kč).